

HEV ÕPILASTELE TUGISÜSTEEMI RAKENDAMISE KORD KOHTLA-JÄRVE MALEVA PÕHIKOO LIS

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (RTI, 05.07.2010, 41, 240) § 46-50, Põhikooli riiklik õppekava (RT I, 14.01.2011, 1) § 17 alusel

HEV õpilastele tugisüsteemide määramise eesmärk on õpilaste erivajaduste õigeaegne märkamine ja sekkumine, et ennetada püsivaid õpiraskusi, koolist väljalangemist ning tagada põhikooli lõpetamine positiivsete tulemustega. Varajane märkamine ja sekkumine annavad õpilasele võimaluse õppida võimetekohaselt.

1. Hariduslike erivajadustega õpilased

Hariduslike erivajadustega (HEV) on õpilane, kelle õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- või tundeeluhäired, pikemaajaline õpest eemal viibimine, kooli õppekeele ebapiisav valdamine või eriline andekus toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õpikeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, tugipersonal), taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas.

Haridusliku erivajadusega õpilased määratakse kindlaks kas kooli poolt või õigusaktides määratud juhtudel väljastpoolt (koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel, eriarsti tõendi või teatise alusel õpilase tervisliku seisundi kohta).

HEV õpilastele suunatud tugimeetmeid koordineerib HEV õpilaste töö koordineerija koostöös klassijuhatajate, aineõpetajate, tugispetsialistide ja kooli juhtkonnaga.

HEV õpilasele avatakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart, milles dokumenteeritakse

- pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused,
- õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitused õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta,
- erinevate tugispetsialistide soovitused,
- testimiste ja uuringute tulemused,
- koolivälise nõustamismeeskonna soovitused õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed.

Pärast õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamist teeb haridusliku erivajadusega õppe koordineerija ettepanekud õpetaja(te)le ja lapsevanematele edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks.

2. Tugispetsialistid

2.1 Eripedagoog

Eripedagoog on kooli tugisüsteemi spetsialist, kes töötab õpetaja ja/või teiste spetsialistide poolt tugisüsteemi suunatud õpilasega individuaalselt, selgitamaks välja õpilase erivajaduse iseärasuse ning otsib koostöös teiste spetsialistidega õpilasele sobiva viisi probleemi lahendamiseks.

Eripedagoogi üks peamistest tööülesannetest on märgata õpilase hariduslikku erivajadust ning lähtuvalt sellest aidata leida sobiv viis õpilasel oma erivajadusega toime tulla. Ta viib läbi erivajadusega õpilaste individuaal- ja õpiabirühmatunde, nõustab õpetajaid ja lapsevanemaid haridusliku erivajadusega õpilaste probleemidele lahenduste leidmisel.

2.2 Logopeed

Logopeed toetab õpilase arengut, aidates kaasa kõne nende valdkondade arengule, mis on vajalikud õppekava omandamiseks.

Logopeed osaleb erivajaduste väljaselgitamisel, logopeedilise abi planeerimisel ning korraldamisel. Ta teeb koostööd kooli juhtkonna, õpetajate, lapsevanemate ja erialaspetsialistidega, et leida parimad võimalused lugemis-, kirjutamis- ja kõneraskustega õpilaste õpetamiseks ning osaleb õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmisel. Vajadusel teeb ettepaneku individuaalse õppekava rakendamiseks (sealhulgas diferentseeritud hindamiseks). Õppeaasta esimese kolme nädala jooksul selgitab logopeed välja kõneravi vajavad õpilased. Erilise tähelepanu all on esimese klassi õpilaste õpiabi vajaduste väljaselgitamine.

2.3 Koolipsühholoog

Koolipsühholoogi ülesandeks õpilase psühholoogilist arengut ja õppeprotsessis toimetulekut mõjutavate tegurite (psüühilised protsessid, isiksuse omadused, emotsionaalne seisund, vaimse tervise probleemid, suhtlemis- ja käitumisoskused) hindamine; õpilase nõustamine isikliku elu, õppetööga ning vaimse tervisega seotud probleemidega toimetulekul, tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamisel ning õpi- ja karjäärivalikute tegemisel; õpilase toetamine ning vanema ja kooli personali nõustamine kriisisituatsioonist väljatulekuks toe korraldamisel.

2.4 Sotsiaalpedagoog/sotsiaaltöötaja

Kõikidele HEV õpilastele võimaldatakse sotsiaalpedagoogi või sotsiaaltöötaja abi. Sotsiaalpedagoog/sotsiaaltöötaja osaleb HEV õpilaste väljaselgitamisel, tegeleb nende peredega, abistab õpilasi isiklike ja sotsiaalsete probleemide lahendamisel ja jälgib koolikohustuse täitmist. Sotsiaalpedagoog/sotsiaaltöötaja osutab abi HEV õpilaste klassikollektiiviga kohanemisel, teeb preventiivset tööd koolikiusamise valdkonnas ja abistab konfliktsituatsioonide väljaselgitamisel ja lahendamisel.

Vajadusel esindab sotsiaalpedagoog/sotsiaaltöötaja HEV õpilasi väljaspool kooli.

2.5 Tugiõpetaja

Tugiõpetaja abistab tervise-, õpi- ja käitumisprobleemidega õpilasi, kes vajavad suunamist ainetunnis või koolipäeva vältel. Tugiõpetaja töötab erivajadustega õpilastega koostöös õpetajaga, vajadusel tugisüsteemi spetsialistide juhendamisel, tagamaks õppeprotsessi efektiivsus tunnisituatsioonis.

2.6 Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija

Toetab õpetajat töös haridusliku erivajadusega õpilastega, korraldab koostööd tugisüsteemi spetsialistide vahel, määrab koostöös spetsialistidega sobiva õpiabivormi ja jälgib/hindab õpiabi tõhusust, suunab õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmist. Tulenevalt vajadusest teavitab ja nõustab lapsevanemat, teeb ettepanekuid juhtkonnale vajalike meetmete rakendamiseks, koordineerib tugisüsteemi koostööd koolis ning kooliväliselt. HEV koordineerija suhtleb kooli tugimeeskonna ja perega, andes teada probleemsest valdkonnast ja kasutuselevõetud tugimeetmetest.

Käitumis- ja sotsiaalsete probleemide korral teevad õpetaja ning klassijuhataja vajadusel koostööd sotsiaaltöötajaga.

3. Erivajaduste väljaselgitamise protsess

3.1 Õpilaste hariduslike vajaduste väljaselgitamine toimub järgmiselt:

3.1.1. Õpilase probleemide esmane märkaja on õpetaja.

3.1.2. Õpetaja kasutab tundides õpiraskustega õpilase abistamiseks erinevaid võtteid: õpilase eripärast tulenev lähenemine, individuaalne juhendamine ja sobiva õppevara kasutamine. Väljaspool tundi lisanduvad vajadusel konsultatsioonitunnid ja töö pikapäevarühmas. Õpetaja analüüsib õpilasele osutatud õpiabi koostöös õppealajuhatajaga.

3.1.3. Raskuste püsimisel pöörduv õpetaja kirjalikult HEV koordineerija poole hariduslike erivajaduste põhjalikumaks väljaselgitamiseks. LISA 1 Taotlus

3.1.4. Kooliastuja puhul tutvub klassiõpetaja koolivalmiduse kaardiga. Kui selgub, et lapsel on hariduslikud erivajadused, siis klassiõpetaja teavitab sellest kooli HEV koordineerijat.

4. HEV õpilastele kooli otsusega rakendatavad tugimeetmed

4.1 Individuaalne õppekava

Kui õpilase individuaalne juhendamine pole andnud soovitud tulemusi, koostatakse HEV õpilasele individuaalne õppekava. Selle koostamisest võtavad osa kõik õpilasega tegelevad pedagoogid. Protsessi kaasatakse ka lapsevanemad.

Tavaliselt on individuaalne õppekava vajalik teatud õppeaines tekkinud raskuste ületamiseks. Sel juhul tehakse muudatused või kohandused õppe sisus, õppeprotsessis, õppekestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas või hindamisaluste muutmiseks.

Kui HEV õpilasel on vajalik õpitulemuste vähendamine, asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, siis on vajalik koolivälise nõustamismeeskonna otsus. Õppeaines, kus nõustamiskomisjoni soovitusel on individuaalse õppekavaga vähendatud või asendatud põhikooli riikliku õppekavaga taotletavaid õpitulemusi, võib õpilane ühtse põhikooli lõpueksami asemel sooritada koolieksami. Sellisel juhul lähtub kool eksami vormi määramisel ja eksamitöö sisu koostamisel õpilase individuaalses õppekavas sätestatust. Aine piires individuaalse õppekava koostatakse aineõpetaja poolt (vajadusel koostöös tugisüsteemiga). Kui õpilane vajab individuaalset õppekava kindlas aines, võetakse arvesse õpilase koolisestest uuringute kokkuvõtet õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil. Sellest lähtuvalt koostab aineõpetaja individuaalse õppekava konkreetses aines. Kui õpilane vajab individuaalset õppekava paljudes õppeainetes, on tõenäoliselt tegemist püsiva õpiraskusega. Sellisel juhul suunatakse õpilane lisauuringutele ja nõustamiskomisjoni, et talle määrataks sobivaim haridustee jätkamise viis.

4.2 Pikapäevarühm

4.2.1. Pikapäevarühma õpetaja tegeleb 1.-6. kl õpilastega, kes osalevad rühma töös vastavalt lapsevanema avaldusele. Pikapäevarühma eesmärgiks on õpilaste vaba aja sisustamine, õpetajapoolse toetuse pakkumine koduste ülesannete lahendamisel, õpiabi ja õpioskuste kujundamine ja vastastikust suhtlemist arendavate tegevuste organiseerimine.

4.2.2. Pikapäevarühma õpetaja

Pikapäevarühma õpetaja jälgib tunniplaani, millal klassidel tunnid lõpevad ja alustab tegevust tundidest vabanenud klassi õpilastega. Õpetaja viibib selle klassi juures, organiseerib lastele tegevuse (mängud ruumis, liikumismängud õues või saalis, jalutuskäigud, käeline tegevus, õppetegevus jne).

Kui lõpevad järgmise klassi tunnid, siis õpetaja planeerib oma tegevuse vastavalt sellele: ühistegevus, mängud õues jne. Pikapäevarühma õpetaja saadab lapsed ringidesse, teeb koostööd huvijuhi, raamatukogu, ringijuhtide, klassijuhatajatega, et õpilaste aeg oleks sisustatud. Õpetaja vastutab pikapäevarühma kuuluvate laste eest ja peab teadma, kes kus on ning millega tegeleb.

4.3 Täiendav õppetöö ja klassikursuse kordama jätmine

Õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamise toetamiseks võib õpilase jätta täiendavale õppetööle, mis viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid. Täiendava õppetöö tulemusi kontrollitakse ja hinnatakse. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendavale õppetööle jäetakse õpilane õppeainetes, milles tulenevalt poolaastahinnetest või poolaasta lõpus antud sõnalistest hinnangutest tuleks välja panna aastahinne «puudulik» või «nõrk».

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines pandud välja aastahinne «puudulik» või «nõrk», täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsuse tegemisel õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema välja toodud kaalutlused, millest tulenevalt on leitud, et õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks on otstarbekas jätta õpilane klassikursust kordama.

Klassikursust ei jäeta kordama lihtsustatud riikliku õppekava ja toimetuleku riikliku õppekava järgi õppivaid õpilasi.

4.4 Koduõpe

Koduõpe on õppetöö väljaspool kooli ruume tulenevalt õpilase tervislikust seisundist või õppetöö läbiviimise korraldamine lapsevanema (eeskostja, hooldaja) poolt. Rakendamise aluseks on koolivälise nõustamismeeskonna soovitus või lapsevanema (eestkostja) taotlus õppenõukogu otsusel. Taotlus tuleb esitada 20 augustiks või 20. detsembriks ning õppetöö aluseks on individuaalne õppekava, mille koostab koduõpet läbiviiv isik koostöös kooliga.

5. Koostöö eriarstiga

Koostöö eriarstiga toimub lapsevanema vahendusel. Eriarstile suunamise soovitus teeb lapsevanemale teatavaks klassijuhataja või HEV õpilase õppe koordineerija.

Lapsevanema taotlusel väljastatakse lapsevanemale kokkuvõtte õpilase õppimisest ja toimetulekust koolis. Kokkuvõtte koostamisel osalevad HEV õppe koordineerija, klassijuhataja ja tugisüsteemi spetsialistid, vajadusel kaasatakse aineõpetajaid.

Eriarstilt saadud otsusest teavitab lapsevanem klassijuhatajat või HEV õppe koordineerijat.

Lepitakse kokku koolile tagasiside andmine ja vajadusel vestlusring, õpilasabi ümarlaud.

6. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel rakendatav tugi

6.1 Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel kohaselt ja vanema kirjalikul nõusolekul rakendab kool õpilasele tõhustatud tuge või erituge, terviseseisundist tulenevat koduõpet, koolikohustuslikule õpilasele mittestatsionaarset õpet, vähendab ja asendab riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemusi ühes või mitmes aines, soovib lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppe rakendamist või vabastab õpilase kohustusliku õppeaine õppimisest.

6.2 Koolivälise nõustamismeeskonna soovitus kantakse hariduse infosüsteemi õpilaste, üliõpilaste ning arst-residentide alamregistrisse pärast seda, kui vanem on andnud nõusoleku soovitusel rakendamiseks. Nõusolek esitatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

6.3 Kui elukohajärgse kohaliku omavalitsuse territooriumil ei ole võimalik korraldada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel kohast õpet, on õpilase elukohajärgne vald või linn kohustatud koostöös teiste koolide ja nende pidajatega tagama õpilasele hariduse omandamise võimalused ning korraldama transpordi või hüvitama õpilase sõidukulud. Transport korraldatakse ja sõidukulud hüvitatakse valla- või linnavalitsuse kehtestatud korras, välja arvatud juhul, kui sõidukulud hüvitatakse riigieelarvest ühistranspordiseaduse § 35 lõike 2 või § 36 lõike 2 alusel kehtestatud korras.

7. Koolivälise nõustamismeeskonna otsusel kooli poolt rakendatavad tugiteenused

7.1. Tõhustatud tuge rakendatakse õpilasele, kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika- ja käitumishäire või muu tervises seisundi või puude tõttu vajab vähemalt üht järgmistest teenustest:

7.1.1 pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset õppekava ühes, mitmes või kõikides ainetes;

7.1.2 pidevat tugispetsialistide teenust ja osaajaga õpet individuaalselt või rühmas;

7.1.3 pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset tuge klassis toimuva õppetöö ajal;

7.1.4. õpet eriklassis.

7.2 Erituge rakendatakse õpilasele, kes tulenevalt tema raskest ja püsivast psüühikahäirest, intellekti- või meelepuudest või liitpuudest vajab:

7.2.1 puudespetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda, -metoodikat, -vahendeid ning õppes osalemiseks pidevat tugispetsialistide teenust lõimituna sotsiaal- või tervishoiuteenustega või mõlemaga;

7.2.2 osaajaga õpet individuaalselt või rühmas või pidevat individuaalset tuge klassis või õpet eriklassis.

7.3 Tõhustatud toe ja eritoe rakendamiseks on kooli direktoril ja haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerijal õigus töödelda hariduse infosüsteemi teise kooli või lasteasutuse ja koolivälise nõustamismeeskonna kantud andmeid koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ning tuge saavale õpilasele rakendatud tõhustatud toe ja eritoe kohta, kuid üksnes mahus ja ulatuses, mis on vajalik tõhustatud toe ja eritoe rakendamiseks.

8. HEV õpilasele rakendatud tugimeetmete tõhususe analüüs

HEV õpilasele rakendatud tugimeetmete tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vastavalt vajadusele, kuid mitte vähem kui kord õppeaastas õpilase individuaalse arengu kaardil õpilase arengut, toimetulekut ja soovitusi. Ühisel õpilasabi ümarlaua koosolekul hindavad HEV koordineeri, õpetajad ja tugispetsialistid meetmete tõhusust või järgnevate meetmete rakendamist. Ümarlaua töö tulemusena täpsustatakse õpilasele vajalik tugisüsteem.

Kokkuvõtte fikseeritakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil ning arenguvestlusel teavitatakse kokkuvõtte sisust ka lapsevanemat.

Kohtla-Järve Maleva Põhikooli haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerijale

TAOTLUS

Palun algetada menetlus õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks.

1. Õpilase andmed

1.1. Õpilase ees- ja perekonnanimi:

1.2. Klass:

2. Õpetaja kirjalik analüüs

2.1. Õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamise üldisem põhjus (õpiraskused, terviseseisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemalviibimine, kooli õppekeele ebapiisav valdamine või andekus).

2.2. Milles konkreetselt õpetaja arvates õpilase hariduslik erivajadus väljendub?

2.3. Milliseid õpetaja kasutuses olevaid meetmeid (sobiv õppemeetod, diferentseeritud õpe, sobiv hindamismeetod sh kujundav hindamine) on õpetaja rakendanud?

3. Aineõpetaja andmed

3.1. Aineõpetaja ees- ja perekonnanimi:

3.2. Õpetatav aine:

3.3. Taotluse esitamise kuupäev:

3.4. Taotleja allkiri:

Taotlusele on lisatud järgmised dokumendid: